

REVISTA DEL CENTRE DE LECTURA

ANY II.

REUS, 1.er DE JUNY DE 1921

NUM. 33.

CADA QUINZE DIES

Al és tard per a parlar dels homes que, en passar per la terra, han deixat rastre de bondat i d'amor al proïsme, o bé han donat alts exemples de ciutadania, o bé han brillat en qualsevulla de les activitats de les arts o de les ciències. Sempre és moment propici per a lloar l'obra d'aquests homes, i, oblidant petits defectes, de què ningú està net, i equivocacions de grossa o petita transcendència, de què ningú s'ha lliurat en absolut, presentar, a la pública opinió, les virtuts que atresoraven, els mèrits de què donaren proves abastament i els èxits que aconseguiren, com espill on deuen emmirallar-se els homes de demà per a aprendre d'ésser ciutadans útils a la pàtria. I aquesta feina, que no tots tenim la generositat de practicar a tota hora, amb el cor obert de bat a bat per a què en fugi d'ell la mala bravada de les passions insanes, i amb els ulls fets al cel per a què l'enlluernament del seu blau puríssim ens privi de veure les misèries terrenes, no solament és sempre oportuna, sinó també digna d'encomi, puix ella constitueix un estimulant poderós de la voluntat del jovent, contribuint a millorar, una mica

cada dia, els elements actius de la dinàmica dels pobles.

En Ricard Guasch, fou un d'aquests homes escollits de quina vida es poden treure profitoses lliçons. Advocat sapientíssim i escrupolós defensor de l'honorabilitat de la toga, no pogué reunir i conservar per als dies grisos de la vellesa la fortuna que altres del mateix ram, amb menys ciència i amb més amplada de mànegues, aconseguïen fàcilment. Politic de clara visió de les coses, podia haver escalat els més alts llocs de representació dintre del camp d'actuació dels partits que, per l'encarrilament de la cosa pública, breguen, i no passà de regidor, degut a la seva modestia i manca d'ambicions, de la mateixa manera que la seva equanimitat li privà de seguir les petjades dels mals pastors que es mouen com l'argent viu, gesticulen com esperitats i criden fins a esgargamejar-se, per tal d'aconseguir tindre remat propi, i, un cop el tenen, es tornen homes reposats, perden la veu i acaben per ésser mansois com un xai. I així, qui pogué ésser ric, morí pobre, i qui podia i devia haver influït eficaçment en el progrés de la societat humana, perfeccionant el seu governament, acabà per recloure's a casa, desenganyat dels homes i descoratjat davant de les impureses de la realitat política.

Per als que el recordem d'aquells temps

en què la seva paraula eloqüent es deixava sentir en el mitin abrandant l'entusiasme de les multituds, o en les sales de l'Audiència clamant i obtenint justícia, En Ricard Guasch era, en aquests darrers anys, res més que una ombra de lo que fou, que anava divagant pels carrers de la ciutat. Amb el cos apergaminat, el cap baix i servant en els ulls tota la vivesa de dies ja llunyans, anava, rebent amicals salutacions a dreta i esquerra, de casa seva a l'Ajuntament o bé a la farmàcia d'en Benet, on es mantenien, fins fa poc, les cendres caldes d'una vella tertúlia d'amics, i se'l veia sovint, sovint, en el casal del nostre CENTRE, i també, tots els anys, a l'Institut General i Tècnic el dia de la festa de començament de curs, acompanyat de l'excels poeta reusenc en Martí i Folguera i, en temps passats, del que fou model de mestres d'estudi: el senyor Baiges.

La còrpora s'anava corvant sota la feixuga càrrega dels anys, però l'ànima seguia com en els millors dies de la primavera de la vida. Un hom diria que aquells dibuixos, delicats, plens de gràcia i naturalitat, en els que fins les flors semblen exhalar fragància, que adornaven les parets del quarto de treball d'En Guasch i que havien sortit del llapis malaguanyat d'En Juli Guasch, el fill de D. Ricard, havien entrat dintre de tot del cor de l'il·lustre reusenc que acabem de perdre i havien mantingut el seu esperit en plena i exuberant florescència. Per això els amics acudíem a ell, en els moments difícils, cercant el consell guiador de la nostra actuació; i dia vindrà, quan tot pugui dir-se sense el perill de què el verí partidista arribi a entelar la bona memòria d'En Guasch, en què es veurà com i de quina manera aquest havia intervingut en moltes de les més intenses convulsions polítiques que, darrerament, han trasbalsat la opinió de la ciutat nostra.

I això vol dir que En Guasch era un prestigi reusenc, un dels pocs prestigis que ens resten i que, a mida que van desapareixent, ja no són, per desgràcia, substituïts. I per què? Per manca d'homes? No, certament, sinó perquè aquí patim la malura de la *rebertada*—perdoneu la parau-

la — i casi sempre confonem l'oposició raonada i conscient amb l'oposició sistemàtica i entrabancadora, que ni fa ni deixa fer res de profit. Aquí, n'hi ha prou amb què un hom s'aixequi un centímetre per damunt dels demés, per a què sigui combatut amb armes de tota mena de llei, i a les seves generositats en pro de la cultura i de la beneficència, es contesta amb la mitja rialla dels tant-se-me'n-dóna i amb la indiferència dels que no en volen saber res de les necessitats dels altres; i si ha forjat algún projecte, o bé ha creat una obra amb l'esforç de la seva intel·ligència, és titllat de fantasiós malaltis o ridículament caricaturitzat. Aquí, n'hi ha prou amb què un partit polític agafi el govern de la ciutat i tingui l'intent de fer quelcom nou i de reconeguda i indiscutible utilitat, per a què, tot seguit, els d'enfront aixequin bandera en contra, es combati sense mirament ni compassió, i s'acabi per impossibilitar la nova obra, tirant damunt la consciència dels innovadors el llot pestilent de la maledicència pública.

No volem comprendre que, tot principiant, necessita ésser amorosament guiat i corregit i no menyspreuat, i que és deure imperiós prestar franca i lleal col·laboració a tot lo que és bo o bell. No ho volem entendre que, en tota obra humana, si hi ha coses dolentes, també sol haver-n'hi d'aprofitables, i que, per lo tant, la feina de l'oposició ha d'ésser la de minvar aquelles i augmentar aquestes, perfeccionant l'obra projectada i no impossibilitant-la. I com no en volem saber res de tot això, aquí cada un va a la seva, i no es fa res, i totes les entitats i corporacions porten una vida migrada, i manquen iniciatives, i manquen homes directors, i la dolorosa crisi de la ciutat estimada va creixent, creixent, d'una manera que fa feredat, i que Déu sap fins a quin punt pot portar-nos si, fent acte de contrició, no procurem tots esmenar-nos i emprendre una nova ruta. I per a començar la caminada per aquesta nova ruta, res millor que honorar i reverenciar, com avui ho fem amb En Ricard Guasch, als homes de relleu que se n'han anat per a no tornar mai més.

O. ROVELLAT PRAT.

